

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, foaia de glume „Bobirnați” și broșurile „Spicuri Economice”, e: pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economi 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOL.

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscriptele nu să dau înapoi. ==

Biciul de foc trezește la viață!

Cind s'a dat știrea că e fapt împlinit că Episcopia greco-catolică de Hajdudorog s'a înființat și ea va rupe dela sinul bisericii naționale române greco-catolice mai multe zeci de comune cu aproape o sută de mii de suflete, — am strigat: Vino numai, guvernule, cu biciul tău de foc și pleznește pe spatulele acestui prea blind și prea răbduriu popor, — căci asta, deși ne va dura pe toți, — de mare pagubă nu ne va fi, ci dinpotrivă, de netăgăduit folos! Voi veți ridica la luptă și pe acești frați ai noștri, pe cari voi, văzându-i că duc un trai foarte pacinic, i-ați crezut dejumătate morți, numai buni ca să vă aruncați acum asupra lor și să-i înghițiți prin o politică păcătoasă! In loc înse de a-i putea atrage spre voi, ni-i veți împinge tocmai nouă în brațe, și noi ne vom bucura de întinderea șirelor luptătoare pentru neamul nostru drag!

Nu e așa mult de atunci, și iaca, vin știri cari vestesc, că — a început învierea fraților noștri celor crezuți morți naționalcește!

Foile maghiare din Pesta aduc în numărul lor de Paști știri pline de alarmă despre ce să petrece prin comunele vlădiciei celei nouă și vorbesc despre o curată „răsccoală” a popilor români și a poporului păstorit de ei, în contra stăpînirii noului vlădic. Ci-că poporul și preoții, drept răspuns la circulara „arhierescă” a noului „părinte” (! ori lup) Pap Antal în adunări la biserică și naintea bisericilor, în care numesc pe noul „părinte”, de adreptul înșelător, mincinos, sămănător de zizanie și de spargere în turma lui Christos! Ci-că li-se spune oamenilor, că noua stăpînire nu numai le va răpi lor limba maicii lor, dar ca mâne le vor înlătura și crucile de pe biserici! — Poporul primește cu huidueli și alungă pe protopopii cei noi (unguri ori maghiaroni păcătoși) numiți de noua stăpînire! — Circulara unguerească a fost zmulă din mâinile preoților și călcată în picioare în biserică, apoi pusă în cuvertă și trimisă apoi celui dela care a venit, — că Românii nu vreau să știe de astfel de hirlui netrebnice!

Ba, spune gazeta maghiară ce aduce aceste știri, — acum furia Românilor să răvarsă de pe tărîmul bisericesc și pe celalalt tărîm: *al împreună viețuirii cu Maghiarii în comunele mestecate!* Românii își arată acum și față de aceștia toată ura și scîrba lor!

Noul vlădic (care e încă numai „administrator” peste noua vlădicie) văzînd cum e primit el de „oile” sale cuvîntătoare, — ci-că e hotărît să facă ordine cu orice preț în dieceză ori apoi din Maiu își lapadă slujba, retrăgîndu-se din capul unei dieceze în care, la un popor întreg, nu are nici o vază, nici o ascultare.

Nu spicim mai departe prin scrisulele gazetelor maghiare. Ni-i destul alîi. Ele ne adevăresc pe deplin aceea ce spuneam înainte, ce simțiam că are să urmeze: lanțurile păcătoase politice pe care guvernul a crezut că le aruncă în grumazul sărmanului popor român din comunele încercate, în loc să-l tragă pe acela spre pămînt, îl fac tocmai să-și ridice fruntea la viață națională!

Biciul de foc politic nu arde rămășița de suflet românesc în acei sărmani frați ai noștri, ci îl aprinde acel foc și-l învie!

Acest răspuns ar trebui să-l aibă pretutindenea ori-care din încercările politice maghiare de a ne doborî, de a ne înjosi, de a ne umili, de a ne nimici! La cea mai mică atingere a lor de drepturile noastre, să sărim ca mușcați de căne rău, plesnindu-l peste dinși și alungîndu-l, cu gîndurile și planurile lui păcătoase!

Lupta dela Sasca.

Luati sama Români, căci purtarea voastră e hotărîtoare nu numai pentru voi din cerc, ci ea apasă și în cumpăna sorții neamului nostru peste tot!

De ieșiți biruitori, lumea zice: iaca un popor vrednic de a să ținea samă de el! De vă lăsați înșalați și cădeți, ni-se va arunca în obraz: Nu sunteți vrednici de mai bine!

Numai cîteva zile ne mai despart de ziua în care să va da pe față vrednicia celor vrednici și păcătoșenia celor stricați din cercul Sasca!

După știrile ce vin de cercul Sasca, lupla va fi foarte înverșunată! Căci oamenii puterii vor să umilească poporul român până la pămînt, arătînd că el n'ar fi vrednic de aceea, ca să fie luat în samă de cătră oamenii ce își în privirea asupra popoarelor și cum-pănesc vrednicia lor.

În cercurile înalte, hotărîtoare, ale Împărăției austro-ungare, să află multe persoane sus puse, cari păresc asupra stărilor de lucruri, asupra sorții ce să se dea popoarelor colo și colo.

Aceste persoane însă zic: Pe neamul ce-l vedem că să lupă cu bărbăție, cu putere ce să înalță cuceritoare, — îl spriginim și noi, cerem și noi pentru el soarte mai bună, însă care de bună voie își pleacă capul în jug, și îl poartă pe acela cu răbdare, cu umilire, supus și lăcut, — îl lăsam să se simtă fericit așa cum însuși își pofteste! Dacă el acolo unde ar putea să-și ridice un cap al seu, ridică un cap strein și pe acela îl trimite să judece în locul celui al său, — apoi nu eu pot merge să-i pun capul la loc! *Totul în lumea aceasta să plătește după vrednicie!* Tot omul și tot poporul, așa va dormi precum își așterne!

Așa judecă cei conducători și hotărîtori asupra sorții țării și popoarelor!

Iar acestor judecători înalți, guvernele din Pesta vor să le arate un singur lucru: că numai poporul maghiar e în această jumătate a împărăției popor vrednic a să ținea samă de dorințele lui! Acesta știe ce vrea, știe lupta, își umple casa sfatului țării cu trimișii sei, cari pot ei fi de două ori și de trei păreri politice, dar toți sunt fii credincioși și alipiși poporului maghiar și toți înălțarea și fericirea celui popor o doresc și o făuresc.

Celalalte popoare din țară, — o, acelea sau că sunt deplin mulțumite cu soarta lor așa cum să vede, sau că înseși ele recunosc, că capul lor nu-i bun, ci bun e numai capul maghiar, pentru aceea, iacă, și ele trimit în sfatul țării cite un cap ungueresc, care să judece pentru ele!

Da! Așa ne descriu pe noi în sus politicii maghiari cînd merg să dea samă despre stările din țară! Fiecare pas scriinț al poporului român, fiecare plecare a lui în fața

corupției (cumpărării cu bani ori beaturi), ei o țilcuesc în sus, ca semn cit de „mulțumit” e acest popor cu călcîiul ce-și zure pe pințenul pe grumazul lui! Iar cei de sus zic: Apoi atunci trăiască-și fericirea mai departe. Nu noi vom merge să-i ridicăm la altă viață, dacă așa îi mai place, cum o are!

Indeosebi voi, Români dela Sasca, să vă dați bine sama ce faceți Luni în 31 Martie! Căci învingerea ori înfrîngerea voastră, poate avea urmări hotărîtoare asupra întregii politice românești dela noi! Voi sunteți azi un cerc așa de curat românesc, ca și care mai curat, mai bogat în Români, nu ne-am putea cere nici noi! Față cu 200 de voturi streine, aveți în listă 1200 de voturi române. Mai rupînd din acestea 200 ori și 300 de voturi de ale biraelor, crișmarilor și altora ce alîrnă de firul de ață ce le e pus în gît de stăpînire, — toluși vă rămîn 900—1000 de voturi de cetățeni liberi și prin nimic alîrnători de Stan ori de Bran.

Așadar stau 400 de voturi spriginitoare stăpînirii în față cu 1000 de voturi cari toate ar trebui să stee ca sînca cea tare în jurul candidatului național!

Ce va zice lumea despre acest popor, dacă — ceea-ce nici închipui nu ne putem — cele 400 de voturi streine ar birui totuși pe cele 1000 de voturi românești?

Va zice numai aceea ce să poate la astfel de înfîmplare, că: — acest popor nu e copt, nu e vrednic a fi înzestrat cu drepturi cetățenești însemnate, — căci le lapadă dela sine, nu să folosește de ele! Nu-i de capul lui libertatea și neatîrnarea, el acolo în jug, în lanț, să simte bine, — împlinindu-se despre ei cuvîntul poetului Bolintineanu:

Cei-ce poartă jugul
și-a trăi mai vor,
Vrednicesc să-l poarte
spre rușinea lor!

Dragi Români dela Sasca! Știm cîte ispite au căzut peste voi în aceste zile! Știm că fibiraele și solgăbiraele și cnejii și jurații vă sparie cu muncile iadului de nu veți alege pe tiranul vostru de ieri! Știm că finanții și gendarmii vă înfrică fel și chip, și știm că vă arată în ascuns... ochiul dracului, banul scilpicios, pentru care să vă vindeți votul, fapt pe care une-l face săvîrșește, din punct de vedere românesc, chiar

„așa un păcat, ca și cel care în clipa cuminecării ar vedea în ascuns pe diavolul care l'ar îmbia cu un pumn de galbeni ca să-i lăpede lui cuminecătura sfântă, — și el i-ar lăpăda-o.

Cunoaștem toate mișeliile cu cari lucrează asupra voastră, dar cunoaștem și aceea, că în cercul vostru avem în popor mai mulți cetitori de foi, cărturari, ca ori-și-unde, așadar aveți între voi mai mulți oameni lămurii asupra însămnătății pasului la care sunteți chemați! — Și așa cu drept cuvânt putem aștepta, ca să vedem aci arătându-se urmările bune ale cetirilor de foi și a învățăturilor din ele!

Iar acele învățături nu pot povățui la o cădere, ci numai la o biruință națională!

Ne așteptăm la aceasta la Sasca mai mult ca ori-și-unde!

Luni să ne trimiteți, fraților dela Sasca, veste bună: că fericiți ați trimis în dieta țării pe cel dorit de noi de tot, pe dl Dr. Aurel Vlad!

După clericii dela Orade clericii din Ungvár!

Biserica greco-catolică română a primit o nouă lovitură dată ei de către biserica papistașă maghiară din Ungaria.

Atacul obraznic dat de clericii și apoi de conducătorii seminarului papistaș din Orade asupra clericilor români greco-catolici ce cresc acolo, — s'a repetat acum, în chip și mai revoltător, asupra clericilor gr.-cat români din seminarul papistaș din Ungvár!

Prilegiu a dat patrioșilor ziua de 15 Martie, zi pe care Maghiarii o serbează ca sărbătoare națională aducătoare aminte de sfântă zi de 15 Martie dela 1848, sînd s'a vestit libertate, egalitate și frăție pentru popoarele țerii, stergîndu-se rînduelile cari împedecau libertatea propoveduirii prin scris și vorbire a gîndirilor, etc. — E ziua libertății această zi.

Cu drept cuvînt Ungurii o serbează an de an cu parade, cu vorbiri, cu muzică, cu zgomot, — căci mare libertate a răsărit peste ei după acea zi!

Dar ei cer dela noi nemaghiarii, ca și noi să serbăm cu ei, că doar din libertățile acelea și noi gustăm!

Aevărat, și noi — gustăm! Dar numai gustăm, deplin din ele nu ne hrănim! Și-așa nici ca să ne veselim cu ei împreună, nu avem cuvînt!

Cît ne-am bucura să putem și noi serba cu ei alături din tot sufletul!

Dar cîtă vreme noi am ajuns de-opotrivă îndreptățiți cu ei numai la sarcini, ba la astea mai cu

„drepturi“ decît ei!, iar „libertate“ avem numai de a munci pînă ne spelim, ca să plătim cele dări, și-avem libertate de a muri pentru țară și libertate de a fi sclavi în altă formă urmașilor nemeșilor de pînă la 48, — noi la ce să serbăm, de ce să ne bucurăm?

Dar să na întoarcem la povestea noastră. Niște porodițe ale nemeșilor de pe vremuri, clericii unguri din Ungvár, sârbează și ei an de an pe 15 Martie, aprinzînd lumini în ferestrele seminarului și cîntînd „hymnusz“-ul lor național, pe „Isten áld meg a Magyar!“ (Dzeule, binecuvîntă pe Maghiar!).

Clericii români stau în vremea acestor parade patriotice, de-o parte, le privesc muși, tăcuși, măch-niți în sufletele lor, că ei, fiii iobagilor de nainte de 48, nu pot serba și ei, nefiind și ei cu adevărat liberi iar neamul lor fiind și azi rob și nu domn pe soartea sa, cum s'ar cădea să fie și cum i-s'a făgăduit la 48.

Și pînă astan clericii unguri dădeau pace clericilor români cari stau retrași de-o parte, cu durerea lor în suflet.

Astan însă obrăznicia și nesocotința li-s'a suit la cap, și încă de nainte de 15 Martie au început a înțepa cu vorbe pe clericii români, întrebînd unul din ei pe un Român:

— Să apropie 15 Martie. Nu vieți să fiți „martii“ (mucenici)?

Altul a zis tinerului Aurel Marila:

— Tu nu vrei cumva să fi marti, ca orădanii ceia?!

În 15 apoi, a izbucnit inima aziatică față de tinerii români. Arangiînd Ungurii producție de 15 Martie, cu cîntări și declamări, au invitat și pe Români să vină la ea! — Clericii români însă, fiindcă înaintașii lor nici odată nu luaseră parte la acest fel de tîmbălaie patriotice, s'au gîndit că mai bine fac dacă nu să duc nici ei. Nu le tulbură acelor petrecerea și bucuria, dar nici ei nu-și varsă în suflet amarul pe care îl simt mergînd să o privească și sliind cît de mult e o minciună, că aceasta ar fi sărbătoarea adevăratei libertăți pentru locuitorii acestei țări!

Văzînd patrioșii că Români au stat pacinici de o parte, i-a ars ciuda și s'au gîndit, cum să facă ei pe Români să guste toluși pilula amară ce ei li-o poftesc în această zi. Și iaca ce s'au înțeles să facă:

La prînz, unde vin și Români, după masă, să cînte „hymnusz“-ul sculîndu-se toți în picioare, ca la o cîntare sfîntă! Că să gîndeau ei că Români nu să vor scula și ei, sau sculîndu-se, nu l'or cînta și ei, — și iaca cuvîntul de a te acăța de ei și a începe prigonire asupra lor, pentru mite „tradare de patrie“!

Au pus la cale pe ductorul — un om acățător și plin de răutate, — să fină o mică vorbire provo-

cătoare. Ductorul a venit nișel cam beut și așa și-a împlinit rolul! S'au trezit numai odată cu el strigînd:

„Trăiască regele unguresc, țara ungurească și neamul unguresc! Trăiască la mulți ani!“

Toată zbierătura ductorului, urmată de strîmbături, a fost așa făcînd, încît toți au izbucnit în ris. Apoi unul a făcut semn celorlalți să tacă și el a început să cînte „Hymnusz“-ul. Ungurii s'au sculat în picioare. Doar e cîntecul lor național. — dar Români să uitau la comedie șezînd liniștiți pe scaunele lor! Abia au cîntat ceia patru versuri și au început a striga asupra Românilor:

„Asta e bațjocură! Asta e scandal! E tradare de patrie! Haideți să facem arătare la rectorul asupra acestor păcătoși!“

Alții au început a răcni:

„Afară cu ei! Moarte Valahilor! La spînzurătoare cu ei! Nemernici, prăpădiți, funie în grumazul lor!“ — și alte înjurături cocîșești ungurești.

I-au pîrit la rector. Acesta i-a certat pe tinerii români.

Ca mîne-zi ductorul urmînd pe clericii români pe cînd să plimbau prin grădina seminarială, și auzîndu-i că vorbesc românește, — le-a făcut cunoscut, că ori-ce convorbire între ei este oprită în limba românească!

De aci încolo tinerii români ori unde să ivesc, sînt fluereși, hui-duși, ocăriți de colegii (soții) lor unguri!

Ca să aibă de ei pace, li s'a cerut să subscrie o declarație prin care să mărturisască ei înșiși că au greșit, că le pare rău și să roagă de iertare și ca semn despre asta ori-cînd sunt gata a cînta și ei Hymnusz-ul, și românește mai mult nu vor vorbi!

Tinerii români n'au voit să subscrie o așa declarație umilitoare! Atunci mai marii lor li-au croit următoarea pedeapsă: 1. Clericii români să cînte în prînzitor numai ei Hymnusz-ul, cînd li-s'a va cere asta de soții unguri. 2. Să scrie o lucrare despre: Ce respect datorește fiecare cetățean ungar inimului maghiar?

Tinerii rîniți în cînsita lor inimă romînească, n'au vrut să facă nici asta! Au fost pîriți la episcopul, care nu să știe încă, ce va face.

Sfirșitul să vede de pe acum: Tinerii clerici vor părăsi seminarul acesta blăstămat, în care în așa fel să cinstește porunca lui Dzeu despre iubirea de-apropielui!

Prin așa zile trec acei cari primesc dela acești turbași ori-ce semn de bunăvoință ori milă!

„Unirea“ din Blaj luînd știre despre această prigonire urîtă a clericilor români, scrie plină de măchnire și le zice: Haideți, iubiiții noștri, acasă și lăsați-le în foc seminarul latine!..

Că bine-ar face biserica gr.-cat. română, să și-i adune de pe-acolo pe toți!

Adunarea „Ardelenei“.

Luni în 24 Martie s'a ținut adunarea generală a băncii „Ardelena“ din Orăștie, sub președinția dlui Dr. I. Popu, fiind de față vre-o 40 de acționari. Acții s'au depus peste 7000 (din 10.000), căci fiind vorba de schimbări în statute, la cari să cer să voteze peste jumătatea a tuturor acțiilor, — domni din direcțiune rugaseră pe aproape toți acționarii, ca să-și depună acțiile pentru această adunare, făcînd prin asta cu puțină votarea statutelor.

După deschiderea adunării, dl director Dr. Octavian Sglimbea a citit raportul general al Direcțiunii, din care reese, că și în anul trecut banca s'a dezvoltat regulat și ea a putut face față greutăților pe care le-a adus cu sine anul economic și financiar rău. A plătit sume frumoase din reescompt, și-a răsкупărat hîrțile de valoare ce să zălogiseră mai nainte aproape toate, ba a cumpărat încă și altele nouă, — etc. Făgăduiește pentru viitor mai multă luare aminte împrumuturilor mărunte de care are poporul nostru lipsă, și altele.

Să deschide desbaterea în general asupra acestui raport. Acționarul I. Moța arată, că chiar acum a ieșit de sub tipar Istoricul „Ardelenei“ pe cei dinții 25 ani de viață, scris de fostul director I. I. Lăpădatu, și, pe temeiul aceluia istoric, gazetele scriu frumos despre „Ardelena“, căci văd că în jurul ei s'au dezvoltat în cei dinții 16 - 20 de ani, lucruri și așezăminte nouă aievea frumoase. Razele luminoase ale acelora, să răvarsă încă asupra numelui institutului, și-l mai luminează și azi, cel puțin în ochii celor ce privesc lucrurile din depărtare. — Dar noi, cari le vedem mai deaproape, avem durere, și multe cuvinte de a nu fi încîntați de stările mai nouă dela institut și de urmările acelor stări în jurul lui, asupra vieții românești peste tot în oraș și în ținut. Căci în locul vechiului spirit idealist, s'a întronat la institut de mai mulți ani un duh lipsit de acea caldă iubire de popor și îngrijire de el, care îl călăuzea pînă atunci în toate. Parcă oamenii nu mai au azi alt gînd, decît cîștigul mare cu ori-ce preț. La un popor ce trăește între împrejurările noastre însă, o ținută lipsită de ideal, e cea mai nenorocită politică. Stăruie ca banca să se întoarcă la vechea ei ținută bună, cînd „Ardelena“ avea ca parolă conducătoare a ei: a să face iubită de tot poporul din loc și jur; a deveni ea inima acestui popor, prin aceea, că să străduia să se apropie de inima lui! Și ajunse a să apropia bine, prin ținuta ce-și luase, de a fi ea cea mai ieftină bancă în piață, nu cea mai scumpă, cum e azi și de ani de zile! Ea făcea să vadă poporul, că aceea ce e al său românesc, e totodată și mai bun și mai frățesc față de el, decît aceea ce e strein! Băncuțe mici sălești, cum sunt cele din Șibot și Balomir, întemeiate cu sprijinul „Ardelenei“ și cari au arătat că-s de folos și să conduc cînsit și arată roade bune în comunele lor (una are mașină de îmblătît cu care face lucruri tare frumoase!), erau cruțate de „Ardelena“ și usurate în ținuta lor, luîndu-li-se percente mai mici decît li-se iau azi (cîte 2-3!) Față de astfel de bănci populare, ar trebui să se iee ca bază de socotă depunerile, după cari banca plă-

tește 5—5½% interese, nu tot e-talonul băncii austrougare, care acum e din împlire prea urcat. Să vadă acele bănci și frații noștri din acele comune, că au în „Ardeleana” un ocrotitor și ajutor, nu o greutate! — Propune drept aceea ca: 1., Banca noastră să-și reguleze afacerile așa, ca să fie totdeauna cea mai ieftină în piață, sau la nici un caz nu mai scumpă ca celelalte; 2., Insoșirilor sătești din Balomir și Șibot să li-să dea împrumuturile cu percent mult mai redus ca cel de azi, — ca ele să dea vorbă bună despre institutul nostru și să le urmeze și alte comune! Căci sunt aceste băncuțe sătești de foarte mare folos acolo în sat, iar „Ardeleana” de nici un rău, ci chiar de bine!

Directorul, dl Dr. Sglimbea arată că și dsa e însuflețit de aceleași păreri și crede că să va și urma cu mai multă cruțare în viitor, față de clientelă, ca și față de însoșirile de credit de prin comune.

Ne-mai luând alții acționari parte la dezbatere, președintele anunță de primit raportul în general așa cum l'a prezentat direcțiunea, fără a pune la vot propunerile acționarului Moja, asupra cărora adunarea nu are astfel privilegiu a să exprima nici pro, nici contra.

Ca dezbatere specială, păr. Ad. Băsarabă își arată nedumeririle față de mai mulți paragrafi ai „Pragmaticii de serviciu” nou stabilită de Direcțiune și prezentată adunării în firul Raportului general, ca fiind prea draconici. Propune ca Pragmatica să fie dată napoi Direcțiunii spre schimbare și venire cu ele la altă adunare. Să votează. Adunarea primește însă Pragmatica în forma pregătită.

— La schimbările de făcut în statute, direcțiunea propune, ca un acționar să poată reprezenta 50 voturi, nu numai 30 ca până aci. Statutul zice: Cel-ce are 1—10 acții, are un vot, fiecare 10 acții mai departe, dau un alt vot. Adecă: cu 1 acție ai un vot, cu 19 acții tot numai un vot, și numai a 20-a acție îți dă al doilea vot. S'a propus să se zică așa: 1—10 acții îți dau un vot, de aci în sus, fiecare zece nouă începută, îți dă alt vot. Asta însă că și cu 11 acții să ajungi la al doilea vot. Asta era priincios acționarilor mai mici. Dacă acționarilor mari le lărgim dreptul ca să aibă pe viitor 50 voturi în loc de 30, să le facem și celor mici acest favor. Nu s'a primit.

— Să propune că pe viitor Direcțiunea să nu mai poată vota decât împrumuturi până la 50.000 cor. Mai mari numai adunarea generală. S'a iscat discuție de e bine asta ori nu. Acționarul I. Moja vede în asta o umilire a direcțiunii, ba a institutului însuși, și de primim această reducere a dreptului direcțiunii, arătăm că nu avem încredere în ea, ba par'că am spune la toată lumea, că am băgat de samă, că direcțiunea noastră a abuzat în timpul din urmă de dreptul ei de a vota împrumuturi mai mari, și acum venim să-i cionlăm acest drept. E de părere să nu să primească schimbarea în forma în care e propusă.

Iau parte la dezbatere dl Dr. Margita, V. C. Osvadă, I. I. Vulcu, Dr. Déák, directorul Dr. Sglimbea, și președintele vestește de primită contra-propunerea acționarului I. Moja, — fără a să mai vota asupra propunerii Direcțiunii.

La Ș-ul lanțimelor, fiindcă din lanțimela comitetului de supraveghere să ia 1%, păr. Moja propune ca ca acela să fie dat „Reuniunii Economice” în scopuri de expoziții, împărțiri de altoi, etc. Să discută nișel și președintele enunță primit Ș-ul cu schimbarea propusă de direcțiune, — fără votare asupra propunerii întregitoare ce să făcuse.

Păr. Moja protestează contra unei astfel de conduceri fără nici o observare a formelor și regulilor o constituțional parlamentare.

Să declară raportul primit, să aproabă bilanțul, și să dau absolutorii.

Alegerea Direcțiunii.

A urmat alegerea alor 3 membri în direcțiune în locul celor ieșiți: Dr. I. Pop, Dr. S. Moldovan și Dr. Romul Dobo. În jurul acestei alegeri s'au petrecut lucruri urite. Să arătase dorința din partea unor acționari fruntași, cari au la inimă binele superior al institutului, ca să între în direcțiune unul dintre bărbaiții noștri cei mai cu vază, cu greutate, și mare acționar, care e cunoscut ca lamură de simțire și gândire românească, spriginitor a tot ce e bun și ideal românesc. Să între în direcțiune ca element nou, prin care să se întărească acolo spiritul mai avântat, mai înălțat, față de cel prea cu orizonturi joase, care domnește peste tot în direcțiune, — afară de ședintele rare la care mai ia parte și dl Dr. Mihă, care singur mai reparază din când în când bietul nivel. Vre-o doi membri ai direcțiunii înse, cari nu vor să auză de o astfel de schimbare mai europenească a stărilor la institut și de-o astfel de înălțare a nivelului de judecată și de făptuire a direcțiunii, — s'au pus pe lucru și, folosindu-se de neorientarea acționarilor din afară, li-au cerut acestora acțiunile, ca fiindu-le de lipsă la un scop nevinovat: pentru votarea schimbării lor în statute. Oamenii au trimis acțiunile cu plenipotențe iscălite dar neumplute, lăsând să și le umplă direcțiunea cum va afla de bine. S'au cerut acțiunile prin scrisori provăzute cu sigiliul direcțiunii. Bine. Dar atunci asupra împărțirii și folosirii acelor acții, avea să și hotărăscă direcțiunea însăși. În loc de asta înse, toată împărțania au făcut-o numai patru membri ai direcțiunii, dându-și numai lor acții până la maximul de voturi, iar pe ceilalți 5 membri ai direcțiunii nici nu i-au întrebat, ci voturile pe care nu le-au putut primi ei, le-au dat la pretini și intimi de-ai lor din afară de direcțiune, cu cari au copt planul cum să iasă alegerea de mâne. Și ei au hotărât să facă o schimbare în persoanele sub alegere, dar cu totul alta decât cea a cărei dorință să arătase de acționarii desinteresați și sinceri doritori de o înălțare a stărilor la institut. Ei au hotărât să bage în direcțiune tocmai tipul cu desăvârșire contrar celui descris mai sus.

Nu este pentru viața noastră românească (și noi, ca foaie națională, numai din acest punct de vedere judecăm ținuta și lucrarea oamenilor), atât aici în Orăștie, cât și pe aiurea, ținută mai primejdioasă, ca a acelora, cari înălțurind dela ei principiul de întransigență (neînduplecare) națională, să dau cu toată lumea din jurul lor după păr... Pe aiurea cite-un om de aceștia șede pe două scaune (pe românească și ungurească), dar la noi în Orăștie șede pe trei, ba pe patru: pe Unguri el îi lingește și-i asigură de bunele sale sentimente „patriotice”, pe Sași și-i cîștigă prin alte legături ceva cu ei, pentru jidani încă află el un paiu dulce, un lipiciu ceva, ca și ei să-l țină de „om fain”, iar de Români își bate joc venind între ei și bătându-se în pept, că cine-i Român mare ca el, — așa cînd suntem numai noi și nu-i de față nici un ungur ori sas ori evreu. Mingăi desferțaciunea cutărui închipuit matador, te înarmezi cu nițică cutezanță imbulzitoare, și — răzbești printre blegiiăștia de Valahi! Ba vad oamenii că așa, șezînd pe patru scaune, tu o duci altfel bine, — și faci încă școala; unele guri-cască

te admiră; ca mâne te trezești frunțat între frunțaii amăritului cuib în care trăești! Celor cu alt fel de gândire, le dai cu cotul și te vezi în curînd sus de tot!

Dar ne-am prea abătut în descrierea tipului respingător ce apare aici-colea în societatea noastră românească, la orașe ca și la sate, — să ne întoarcem la alegerea de membri în direcțiunea „Ardeleana”.

Cei 4 membri ai direcțiunii cari pregăteau adunării o surprindere, ca să nu bănuiasă nimic nici ceilalți 5 colegi de direcțiune, acestora li-au spus că — rămâne statul-quo, tot cei vechi. Ca să creadă lumea așa și să nu să facă vre-o mișcare contrară, au gătit și ședule de votare cu numele celor 3 membri vechi ai direcțiunii! Acestea erau puse pe masă în ziua adunării, pentru ca și acționarii din afară să creadă că nu să va întâmpla azi nimic deosebit, — doar' că dorința unor acționari mai idealști, nu să va lua în samă. Punerea astorfel de ședule pe masă, e ca o parolă a celor dela conducerea institutului, că ei această listă o susțin.

Cînd colo, ortacii pregătiți în ascuns, care-și împărțiseră și acțiunile ei între ei, — au șters de pe ședule numele membrului vechiu și neesperționabil Dr. R. Dobo, și au pus pe a cuscului dlui Vulcu, Dr. Déák, și l'au scos ales cu majoritate de voturi față de Dr. Dobo.

Marea majoritate a adunării a rămas foarte uimită de această alegere făcută prin abuz de acțiunile venite din afară, dar care n'au fost trimise aici pentru un scop așa puțin laudabil, ca cel pentru care au fost folosite.

Cînd s'a vestit rezultatul alegerii, adunarea a rămas mută, ca opărită, pe toate fețele să vedea impresia penibilă a acestei alegeri de contrabandă. Fiecare simțea ca aci s'a săvîrșit o faptă rea.

Unde rămîne sfințenia amiciei celor cu complotul, cari nu i-au spus dlui Dr. Dobo nimic despre ce gînd au față de el, amicul lor?

Ne-am depărtat dela adunare scribiți. Căci în loc să afle aci răsunet glasurile doritoare de o îndrumare a institutului spre cărări cu vizir cît mai înălțat spre frumos, spre ideal, el este tras tot mai mult spre o decădere și spre un cinism materialist și oportinism îngrijitor pentru viitorul nostru românesc!

DI Dr. Mihă n'a fost de față la adunare, poate tocmai băgînd de samă, că dorințele bune din jurul institutului, sînt nesocotite de o mână de oameni rău sfătuiți.

Războiul.

Scutari plouat de gloanțe cari au făcut mari stricăciuni în el!

Adrianopolul — a căzut!

Sfaturile puterilor mijlocitoare între România și Bulgaria, începe azi, Joi.

Știri însemnate vin de pe cîmpul de război: Cetatea cea puternică a Adrianopolului, globul de aur al gloriei turcești, — a căzut!

În jumătatea a doua a săptămînii trecute Bulgarii, ajutați simțitor de Sirbi, — au repetat atacurile lor cu toată puterea asupra întăriturilor Adrianopolului, și după ploaie de gloanțe vărsate din guri a sute de tunuri de cetate și de cîmp, cari urlau nebune de clocoteau văile și să zguduia pămîntul, — au izbutit a zmulge Simbătă un șir de forturi (întărituri apărătoare) din mâinile Turcilor, iar Luni spre zi, în suflămîna de față,

au început pe la 2 ore spre zi atacul de nou pe toată linia cu o încordare de puteri din cale-afară, și Luni pe la 11 cîasuri, cetatea era căzută în mâinile lor!

Încă Duminecă să dădea din Tarigrad știrea, că de 2 zile au încetat a le mai veni telegramele fără drot din Adrianopol, — ceea ce să ia acolo ca sămna rău. Turcii au cercat să trimită în celale benzină pe mașini de zburat, ca să poată porni iar moloarele mașinei de telegrafie.

Mercuri în 26 Martie a venit din Sofia următoarea telegramă: Până asară Bulgarii au prins la Adrianopol 1400 soldați turci, 10 mașini de pușcat și 10 tunuri! Din acestea pe 2 Bulgarii le-au întors îndată asupra cetății pe care o apărăseră până acum!

— Turcii din celale, pun foc magazinelor de praf de pușcă și de muniții, și aprind orașul ce vad că le cade din mâni!

— În Sofia vestea căderii Adrianopolului a stîrnit valuri uriașe de bucurie. Tot orașul a fost împodobit cu steaguri și oamenii să îmbrățișează pe strade de bucurie!

Dar și Bulgarii au avut iarăși perderi foarte însemnate. Multe mii de soldați ai lor și-au lăsat oasele sub zidurile întăritei cetăți!

PACE!

În urma știrilor rele dela Adrianopol, ci-că și Turcii primesc pacea așa cum li-au propus-o puterile mari: vor perde tot, afară de colțul de țară dintre Midija (pe țărmlul Mării Negre) și Enos, (pe țărmlul mării Egeice). Cam a zecea parte din hotarul cît îl aveau până aci în Europa, le rămîne, încolo să perde toț.

Scutari.

Orașul Scutari era și el pe cale a cădea în mâinile Muntenegrului și a Sirbilor, — dar s'a dus trimsul Rusiei și le-a spus acestora, să lase 'n pace acel oraș, după ce puterile s'au înțelese deja între sine ca acela să rămînă Albaniei, și la asta s'a învoit și Rusia. Inzadar îl mai bat, că și de l'ar cuprinde, tot nu le rămîne lor.

De atunci bombardarea acestui oraș a încetat.

— Să zvonește că pe H. Riza, comandantul cetății Scutari, l'au omorît făptuitori necunoscuți! Pe cînd mergea dela cină dela Izzed-pașa, a fost ucis în drum!

— Între România și Bulgaria nu să știe cum să vor desvolta lucrurile. Să spune că puterile triplei-alianțe (Germania, Austrougaria și Italia) încă în cea dinții ședință a consfățuirii lor, azi Joi, cer prin rostul trimsului Italiei, ca să se împlinescă cererea României, să i-se dea orașul Silistra de care are mare trebuință în scopul apărării sale viitoare. Fără asta să vede că nu poate fi vorbă de pace.

Fapte nobile.

Ce fericiți am fi, dacă am putea ținea mereu deschisă această rubrică și să nu iasă număr de foaie în care să nu fie înșirate sub acest titlu două-trei fapte, de cari să crească sufletul românesc în cetitor!

Azi avem bucuria a înșira câteva fapte de acest fel, — și cu o cale rugăm pe bunii noștri cetitori, ca să ne dea veste despre ori-care faptă frumoasă, fie și mai mică, ca să o înșirăm pe această salbă ce schinteiază raze albe de lumină în jurul ei.

Iată unele:

Dl Nicolae Solomon, protopop gr.-cat. în Ludoșul-de-Murăș, împlinind la 25 Martie a acestui an 75 ani de vîrstă, și-a adus aminte că dsa s'a născut tocmai în primăvara anului, ba chiar în aceeași lună, în care s'a născut și cea dintîi dintre gazetele noastre românești: „Gazeta Transilvaniei“, pe care cînd a ajuns a pricepe lumea, a început a o celi și a o ținea în casa sa, ca pe o prețioasă soață a vremilor și a vieții. Azi „Gazeta“ are 75 ani împliniți în munca pe cîmpul culturii naționale, și și cinstitul părinte protopop are împliniți 75 de ani din o viață închinată aceleiași munci în ogorul culturii, pe care a slujit'o ca profesor, ca paroch și ca protopop.

Acum, trecînd la penziune, cinstitul Român își aduce cu duioșie aminte de această potrivă între anii sei de viață și cei ai numitei gazete, — și s'a gîndit să dea un semn acestei împliniri: a trimis „Gazetei“ 50. coroane ca să le a-lătore la „Fondul ziaristilor“. 50 de ani de slujbă împlinesc cînd se retrage în penzie, 50. coroane dăruiește pentru frumosul scop cultural, — însoțit de o scrisoare cătră „Gazeta“ în care zice:

„Și pe cînd soarele vieții mele să pleacă cătră apus, din inimă doresc, ca soarele vieții coetanei (cele de o vîrstă cu mine) gazete, să strălucească în deplină lumină peste veacuri înainte, și cu stăruința și dragostea cu care a luptat pînă acum pentru neamul nostru românesc, să lupte neînfrîntă, în conglăsuire cu confrății ei, cu celelalte ziare ale noastre, pentru binele și fericirea lui!“

Nicol. Solomon, protop.

E afită poezie în scrisoarea aceasta a veneratului protopop, încît nu o mai tulburăm prin filcujri din partea noastră. Afit doar' să ne dea voe, ca, drept răsuneț, să-i urăm din tot sufletul: bătrînețe senine și adînci, la mulți-mulți fericiți ani încă!

Din Brad ni-se vestește al doilea fapt frumos. Iată-l:

Dl preot Petru Checicheș din Apahida, avînd o zi de bucurie în familie, logodindu-și pe iubita sa fiică Sidonia, cu dl Aurel Rimbaș, în loc să mai trimită bilete de logodnă la cunoscuți și prietini, bilete ce ca mîne să dau uitării, a trimis 40 cor. gimnaziului din Brad, drept dar la cea zi de

bucurie, pentru fondul de înălțare, de întregire a acestui gimnaziu!

Trimite, Doamne, fericirea la deplină mirilor și părinților cu așa frumoasă gîndire și simțire!

Din America.

Din Cleveland.

220 suflete mari! O faptă foarte frumoasă!

Printre orașele americane în care Românii s'au adunat și trăiesc în număr mai mare în Statele Unite ale Americii-de-Nord, e orașul Cleveland, din statul Ohio. Românii de aci au fost printre cei dintîi cari s'au gîndit la aceea, ca să și zidească și ei o biserică. Și și-au zidit'o. Dar nu putuseră aduna toți banii de lipsă pentru coperirea cheltuelilor însemnate ce le-au avut cu cumpărarea locului și cu zidirea, și li-a rămas o datorie de 5500 de dollari (cam 28.000 cor.).

Dela zidirea bisericii și pînă azi, ani de zile credincioșii români gr.-or. din Cleveland au trecut din năcaz în năcaz și din supărare în supărare din pricina acestei datorii, că nu mai știau ce să facă ca să scape de ea, și nu găseau chipul și modrul de a o împărși pe oameni. Căci aci poporul nu e stătător, azi ai pe cutari cinci sute de „parochieni“, mîne ai pe alții și nimeni nu să socotea de stai aci și așa nu-l puteai pune la sarcini însemnate pentru biserică.

Nu de mult printre preoșii români duși la America, e și părintele Ilarie Sirbu, de fel de aici din comitatul nostru al Hunedoarei, de pe la Dobra.

Părintele Sirbu și-a pus de gînd să facă tot ce să poate să scape odată biserica din Cleveland de datoria asta, — și i-a dat Dzeu un gînd bun, care a și fost mîntuitor de tot necazul. Dsa a chemat pe vre-o 40 fruntași ai parochiei, ca comitet conducător al trebilor, și cu toții în bună înțelegere au luat hotărîrea, să facă tot ce le stă în putință ca pînă la sfintele Paști din anul acesta, datoria bisericii să fie plătită. Iar chipul după care să se facă rost de bani, nu a fost ales aruncul silnic ori altă formă puțin plăcută mulțimei, — ci s'a zis: Facem o caldă chemare cătră tot poporul credincios, nu numai cătră cel din Cleveland, ci și de pe aiurea, prin care poștim pe toți cei bineînțelegători și cu simțire nobilă, ca aceia să ne sară într'ajutor prin dăruiri de bună voe, ca să înlăturăm odată acest greu care ne-a amenințat sfînta biserică uneori chiar cu licitație! Și, au zis, nu cerem sume mari, numai cîte 25. dollari dela fiecare binefăcător, pentru care va fi scris în cartea de aur a bisericii mîntuile și pomenit în veci! Și — își ziceau cei ce sfătuiu asupra lucrului, să nu aflăm noi oare între cele o sută de mii de

români aflători în America, 220 de înși, care să ne asculte rugăciunea în strîmțorarea noastră? Intre o miie de frați să nu să afle doi înși, să ne înțeleagă și să ne ajute? Nu să poate să nu să afle! Și iaca am făcut o faptă nobilă pentru care ne vor lăuda și oamenii și ceriul!

Planul acesta al părintelui Sirbu a plăcut așa de mult fruntașilor ce sfătuiu, că l'au primit cu cea mai mare însuflețire și s'au obligat a lucra din răsputeri pentru ducerea lui în deplinire!

-Au pus la cale în luna Februar o slujbă Dzeiască mai sărbătorească pe una din sărbătorile mai apropiate, pofînd la cea slujbă pe încă doi preoși: pe pâr. I. Poda, administrator protopopesc și Ilie Pop. S'a adunat popor mult, și din oraș și din alte orașe. După sfînta slujbă a celor 3 preoși, pâr. Poda a rostit o cuvîntare frumoasă și a celtit Apelul (chemarea) ce să face, carea să începea cu aceea, că:

„Întru mărirea lui Dzeu, întru cîntea bisericii și a neamului românesc, — căutăm 220 Români cu suflet mare!“ Și a arătat scopul și a spus ce vor face pentru acei mîntuitori ai sfîntei biserici: Înfrîncează sărbătorește jertfei care să va ținea în fiecare an în Dumineca ce urmează după Sîntă-Mărie, cînd vor sluji liturgie sărbătorească pentru sănătatea celor 220 mîntuitori ai bisericii cari sunt vii; un parasas pentru aceia dintre ei cari ar fi răposat; ședință sărbătorească care va arăta fapta lor bună; sara petrecere la care să va celi, la început, numele celor 220 de binefăcători sărbătoriți!

A mai vorbit și părintele Sirbu, iar părintele Ilie Pop a arătat o înțimplare frumoasă din istoria bisericii din Youngstown. Și aceia aveau încă datorie pe sfînta casă, dar punîndu-și puterile împreună, au ajuns a și-o plăti în curînd și, zice pâr. Pop, nu a fost zi mai fericită pentru credincioșii noștri Români din acel oraș, ca și cea Duminecă, cînd conducătorii lor li au vestit în biserică, că au plătit și cel din urmă cent din datorie, și arătîndu-le obligația datoriei scoasă, liberă, au arș această obligație în o lumină a bisericii, aci în fața întregului popor!

Vorbirile au avut răsuneț foarte frumos în inimile bune: Preoșii și fruntașii premergînd cu pilda și iscălindu-se în șirul celor 220 de binefăcători, au fost urmași pe rînd de mulți credincioși și încă în aceeași zi s'a iscălit suma de 1005 dollari! A doua zi, într'o Vinere, alte 450 dollari și Sîmbătă 350 dollari, — iar pe cînd noi scriem aceste șire, de sigur să vor fi aflat cei 220 de Români cu inimi nobile, cari au coperit datoria sfîntei biserici!

Scoatem cu drag la iveală acest fapt frumos din viața fraților noștri Români pribegiți la America.

Dzeu să le ajute și să-i conducă spre tot ce e bun și frumos, spre fericirea și lauda lor!

O înțimplare.

Cine e acel „secretar consistorial“?

Stim. dle Redactor!

Articolul ce ați publicat în numărul 12 al »Libertății«, vorbește de un »secretar consistorial«, care ar fi dat o scrisoare de recomandație unui Evreu vînzător de mașini, pe urma cărei scrisori un preot ar fi ajuns în mari năcazuri.

Nu pot crede să se afle nici în biserica noastră ortodoxă, nici în biserica gr.-cat. un secretar consistorial care să fi fost atît de naiv, ca să dea o astfel de scrisoare de recomandație dela mîna sa unui străin, ca cel descris în acel articol.

Totuși, fiind articolul așa întocmit, vorbind de un năcaz de acest fel din jurul Sibiului, ușor ar putea rătăci cineva cu gîndul să bănuiască, da de cumva acel secretar va fi de-aci din Sibiu... — pentru aceea, ca să depărtez și umbra unei astfel de bănueli, țin să declar, că, într'ucît mă privește pe mine:

1. În viața mea n'am stat în legătură cu nici un agent român sau străin, viclean sau cinstit, — prin urmare eu unul n'am dat nici unui agent biletul meu de recomandare.

2. Dacă totuși vreun agent să fi folosit de un bilet pe care îl prezenta cuiva ca biletul meu, atunci respectivul numai pe cale necinstită a putut ajunge în posesiunea acelu bilet.

De-aceea ar fi foarte de dorit ca aceia, cari eventual au căzut jertfa unor agenți fără suflet prin recomandarea unui bilet al vre-unui secretar consistorial, arătînd numele meu sau al altu'a, — aceia să descopere numele respectivului agent, ca să poată fi urmărit pe calea legii.

Sibiu, 6 Martie 1913.

Dr. George Proca,
secretar cons.

Sărmanii noștri feciori!

Duși în cap de iarnă în țară străină, sălășluiți sub stînci, în corturi, ca să-i omoare stîncile ce cad pe ei, dacă nu-i omoare gloanțele Muntenegrenilor!

O întimplare foarte jalnică ni-a venit săptămîna trecută dela granițele despre Muntenegru a Impărăției noastre.

Batalionul 4 din Regimentul Nr. 33. sînd din feciori români din comitatul Aradului, să află dus de pază la granițele Muntenegrului. Ne-avînd loc în sate (că și sate pe-acolo-s puține, aproape de loc), feciorilor li-s'au făcut hărăci (corturi) de lemn și în acelea au fost siliți să petreacă greul iernii, de pază la hotarele țării.

Bărăciile erau așezate la poalele unui munte, ce își înalță coama de se perde în nori.

In urma ploilor, cum, cum nu, o stincă s'a desprins din uriașul munte și s'a prăvălit în vale, nimerind oblu asupra cortului batalionului numit mai sus! A turțit îndată baraca soldățească, omorînd pe 4 soldați ce să aflau în ea în acel ceas nenorocil, pe alți 3 rănindu-i greu, dar nu de moarte, iar pe încă 6 rănindu-i mai ușor!

Stinca căzută asupra nenorociților a fost așa de mare, că — după cum vedem din o scrisoare a unui soldat trimisă la Arad și publicată în „Românul”, — pentru a putea dezgropa pe nefericii soldați, au trebuit să spargă cu dinamită peatra ce i-a îngropat sub ea!

Iar că nenorocirea nu a fost și mai îngrozitoare, — norocul a stat în aceea, că la un automobil militar să rupsesse o osie și 45 de soldați ce-și aveau locuința în aceeași baracă, erau cuprinși cu lucru la repararea aceluși automobil, — că de nu, s'ar fi aflat și ei în baracă și era o nenorocire înzecit de mare!

Cei 4 feciori ce și-au găsit moartea în baracă sunt:

Sergentul *Moț* dela compania 13, de fel din Șimand, comitatul Aradului;

Infanteristul *Arzenie Cătană* din Curtacher;

Infanteristul *Cocora* din Șipotul vechiu (comit. Caraș-Severinului); și infanteristul *Jurca* din Găvoșdia.

Dzeu să mîngăie întristatele familii scufundate în adîncă jale prin această mare nenorocire.

Correspondență.

Pentru seminariul din Caransebeș.

Tinerimea și inteligența din Se-leuș (protopresbiteratul Panciova) sub conducerea M. on. domn Stefan Popa, paroch local — prin a cărui stăruință — ajutorat și de tinerul preot George Șlicu — sau colectat în anul trecut pentru seminariul din Caransebeș peste 2000 coroane din comuna noastră, au aranjat la 2 Martie n. 1913 un concert împreunat cu teatru și dans.

Programul a fost bine ales și totodată foarte bine executat și adecă:

„Răsunetul dela Crișana” cor mixt cu solo (dl P. M. Baba) a fost foarte bine cîntată. „Fatma” poezie de G. Coșbuc a fost declamată de d-șoara Livia Pod cu mult sentiment. Monologul comic „Astronomul” predat de dl. Atanasie Gutul a stîrnit mult haz. „Coasa” cor mixt de I. Vidu au fost foarte bine cîntată. Altul (d-șoarele: Eva Baba, Eufrozina Bojin, Livia Pod și Marta Pincu) și-au dovedit maestría în cîntare, pentru ce merită laudă. Escelenta declamatoare de poezii comice d-șoara Eva Baba a stîrnit mult haz cu poezia „Muierea ce-a nălbîit pe dracu”. „Cîntul locului

natal” cor mixt, au fost foarte bine executată. Sopranul era compus din d-șoarele: Marioara Cornean inv., Livia Guțu, Miți Bălan, Maria Popa și Ana Marina. Teatru: „Pictorul fără voce” de A. Pop. Acest teatru care laudă mult meseria prin gura ucenicului Porfir, e foarte potrivit a să preda la sat. Persoanele care au jucat acest teatru sunt d-șoarele: Maria Popa și Eufrosina Bojin și domnii: Victor Bojin (Porfir), Stefan Guțu, Atanasie Guțu și Ioan Broștean, au dovedit destulă pricepere pentru teatrul românesc, pentru ce și vrednicesc laudă. Inșă aș fi nedrept dacă nu aș aminti destoinicia, priceperea și vîia deosebită a tinerului învățător Victor Bojin, care dela o ocaziune până la alta ne pune în uimire cu sporul ce l face. Dsa e și conducătorul corului.

În urmă amintesc că la petrecerea aceasta unii oaspeți au binevîit a face și suprasolviri, în sumă de 28 cor. 50 fil.

Venitul întreg au fost 10150 cor. s'a cheltuit 3150 cor. restul de cor. 70 sau trimis la Venerabilul consistoriu din Caransebeș, pentru fondul noului Seminar pe care mult am dori a l. vedea înălțat cît mai curînd!

Sebeșanul.

NOUȚĂȚI

Frumoasă dărnicie pentru un nou seminar la Sibiu. Vechiul seminar adăpostitor al clericilor și-pedagogilor români gr.-or. din Sibiu ne-mai fiind potrivit cu timpurile și scopul ce-l are, — s'a pornit mișcare ca să se adune banii de lipsă pentru a să zidi un seminar nou. Este și hotărîre sinodală în acest înțeles.

Cetim în „Telegraful Român” că membrii corpului profesoral dela numitul seminar au subscris și ei cu toții sume frumoase în scopul zidirii noului seminar. Anume:

Dl director seminarial Dr. E. Roșca a iscălit 2000 cor.; profesorii: Dr. N. Bălan 1000 cor. Dr. V. Stan, Dr. A. Crăciunescu, V. Păcală, E. Todoran, Dr. P. Roșca, Dr. S. Dragomir, A. Crișan, I. Ojoiu și T. Popovici cîte 600 cor., Dr. I. Felea 400 cor; spiritualul seminarial A. Popoviciu 300 cor., medicul semin. Dr. N. Iltu 700 cor., și învățătorul dela școala de aplicație C. Popa 200 cor., în total 10000 cor!

Iată o faptă foarte frumoasă care ne arată în lumină alît de plăcută pe profesorii dela Sibiu.

Noi membri fondatori la Asociațiune. In urma apelului adresat de comitetul central al Asociațiunii cătră obștea românească, în deosebi cătră băncile noastre, ca să se înscrie membrii la „Asociațiune”, până la data de față au răspuns acestei chemări, înscriindu-se membri fondatori cu taxa de cor. 400 băncile: „Crișana” în Brad, 2 „Poporul” în Săliște, căroră conducerea „Asociațiunii” le aduce mulțumita sa, rugînd cu o cale și pe celelalte bănci cari

pân'acum nu s'au făcut încă membri, cum și pe toți cei-ce pot aduce jertfe pe altarul culturii noastre naționale, să nu întîrzie a să înscrie în șirul membrilor fondatori cu taxa de cor. 400 sau membru pe viață cu taxa de cor. 200, care să pot plăti și în rate de cîte cor. 100.

Unde să va zidi noul seminar din Sibiu? Iată o întrebare care face bătae de cap multor sibieni astăzi, și le va mai face și în viitor. Sinodul arhiepiscopesc, ca dieta vlădiciei gr.-or. române ardelenene, a hotărît ca noul seminar să se zidească în strada Schewis, în cel mai frumos loc spre care să desvoaltă orașul Sibiu, și unde biserica are grădină potrivită. Unii dintre conducătorii bisericești înse stăruiesc, ca seminarul să se zidească aci, în oraș, în apropiere de biserica catedrală.

„Albina” a votat 50000 cor. ajutor bisericii pentru zidirea seminarului, avînd a le da în rate de cîțiva ani. Dar hotărîrea ei sună așa: Să votează acești bani pentru zidirea seminarului în strada Schewis! Intrebat de un domn că dacă seminarul nu să va zidi în strada Schewis, ce va fi cu ajutorul „Albinei” votat pentru zidirea în acea stradă, — dl director al „Albinei”, a răspuns, că atunci dăruirea nu să va da, căci „Albina” a votat ajutorul după hotărîrea sinodală, iar dacă hotărîrea sinodului nu să va respecta, nici „Albina” nu va fi datoare să-și țină hotărîrea.

Intocmirea listei alegătorilor pe 1914, să face în Orăștie începînd din 28 Martie n. la casa orașului (sala nr. 7).

Infia adunare a băncii de asigurare romînești s'a ținut în 21 Martie în Sibiu, arătînd că a încheiat anul cu un cîștig de 37.316 coroane 55 fil., avînd în lucrare active de 1 milion 360 mii 705 cor.

Adunarea s'a declarat mulțumită cu sporul arătat în anul infii de lucrare a băncii și a hotărît a da acționarilor 3% după acții. (Mai toate acțiile sunt cumpărate de băncile românești, numai în măsură mai mică de privași).

Țărani împușcați de moșier. Din Craiova (România) se vestește următoarea știre urîlă: Din pricina unor neînțelegeri ivite între niște țărani din comuna Preajba și moșierul Sima Boscovici, acela, împreună cu fiul său, au început să tragă focuri de revolver asupra țărănilor! Unul dintre țărani a fost ucis pe loc, iar altul a fost dus în agonie la spital, al treilea a scăpat luîndu-o la fugă. După săvîrșirea crimei, Sima Boscovici a fugit cu trăsura la Craiova, unde s'a dat de bunăvoie în samă poliției, iar fiul sau, care să pregătea să fugă spre Livezi, a fost prins de cătră jandarmi și arestat.

Această întîmplare a stîrnit o

mare uimire peste tot locul. Sima Boscovici era cunoscut ca om brutal și rău. El umbla totdeauna înarmat și să folosia de armă cu ușurință. Astfel acum vre-o 10 ani a ucis pe un locuitor de pe domeniul său, despre care Sima Boscovici spusese că l-a împușcat pentru că îl prinsese furîndu-i niște cai. In timpul răscoalelor Sima Boscovici să întărise ca în celate la moșia sa, unde avea călăjimi mari de arme și muniții. Deși nimeni nu se apropiase de conacul lui, totuș timp de trei zile el a tras focuri în spre sat. Tot el e acela, care a cerut deregătorilor locale să-i pună la îndemînă un tun.

E povestea tristă a unui moșier neîndurat, care, după numele lui, arată a fi neam strein așezat în Țară.

In România să bea puțin. Ministrul de finanțe al României, dl Marghiloman, în o vorbire a sa în dieta Țării, a arătat că în România nu să bea mult. S'au făcut socoteli cît cade pe un om din cît să bea în Franca, în Germania, în Anglia, și peste tot locul. Să știe cît să vine pe om și în România. Și în România abea să vine pe om pe a patra parte atîta, cît cade pe un Francez, și pe jumătate atîta cît pe un German, și mai puțin ca pe locuitorii din toate celelalte țări ale Europei, — afară de Sirbia, Suedia și Norvegia, în cari să bea mai puțin și ca în România. Iacă o știre înveselitoare despre starea aceasta în România.

Bravură de nebuni. Doi tiner slujbași comunali în Bezdán (Ungaria), Vojnics István și Spiczcs Ernő, au făcut în 17 Martie o „bravură” bicherească: Au beut toată noaptea pe întrecute, că în satul acesta unguresc și azi să ia ca „virtute” mare să poți bea cît nime altul. Cei doi prefini voiau să se arate vrednici de „admirarea” lumii, și au beut în acea noapte până dimineața la 4 ciasuri 12 litre de vin, apoi, dimineața, o glajă de șligovitz și apoi mîncînd ceva, iar s'au dat la bere, la vin, la ce le venea nainte.

In decursul beției, pe la 9 dimineața, Spiczcs zice pretinului său Vojnics: „Ce ai zice tu, Piștika, dacă eu te-aș împușca pe tine?”

— De ce să mă puști?

— D'apoi tu așa mare plăcere ai de viață, că nici n'ai vrea să mori?

— Ba n'am nici un pic.

— Atunci — ne-am înțeles?

— Înțeles.

— Apoi dară hai.

Și s'au dus la altă crîsmă în o odae. Aci Spiczcs a scos un revolver.

— Așadară suntem în rînduială?

— In rînduială. Da cu tine ce-o fi?

— D'apoi de bună samă că mă pușc și eu după tine. Cădem peste olaltă și așa îmbrățișați, trecem în raiu!

— Bine

Și proștii așa au făcut. Spiczer i-a pus lui Vojnics revolverul la ochiul mort și poc!, îndată l'a culcat la pământ, — apoi și-a tras și sieși un glon, și — adormiți au fost!

Așa și-au încheiat cariera de bețivi și proasta lor viață.

„Hades“ este titlul unei noue broșuri cu cara dl Gavril Todică a îmbogățit literatura noastră științifică, cu partea I. din un șir de cărți de știință ce are de gând să scoată. Broșura, de 88 pagini, cuprinde 7 articli foarte intereșanși, bine lămurii și lucrați în chip atrăgător, așa că deși cuprind știință, care nu dă o celire așa ușoară și ori-și-cui plăcută, — articli dlui Todică îi cetești cu drag, înfilnind aproape pe fiecare pagină o asemănare drăguță, o iconă ce ușurează înțelegerea, și, fără îndoială, ai folos pe urma acestor celiri.

Recomandăm cu căldură broșura asta nouă, pentru biblioteci și tuturor cărțurilor cu cunoștințe mai de seamă.

Prețul 1 cor. și 10 fil. porto. Să capătă la „Librăria Națională“, S. Bornemisa din Orăștie.

CONVOCARE.

Membrii „Asociațiunii“ pentru lit. română și cultura poporului român, aparținători despărțământului *Girbou*, prin aceasta sunt invitați la adunarea anuală cercuală a desp. *Girbou*, ce să va ținea în 30 Martie n. 1913 a. m. la 11 oare în Csákigorbó în localitatea școalei confesionale române. Ordinea de zi:

Deschiderea adunării și numirea alor doi membrii pentru verificarea procesului verbal. Raportul comitetului și a cassarului despre activitatea din anul 1912. Esmitețea alor două comisuni pentru censurarea rapoartelor și pentru înscrierea de membri. Raportul comisiunilor. Închiderea adunării.

Dr: Victor Gael m. p. director.

AVIZ. Învățătorilor bătrâni pensionați din comitatul Hunedoarei cu deosebire aceia cari au fost la adunarea din Deva dela 6 Aug. 1911, — să înainteze fiecare câte o rugare la deputații sei pentru sprijinirea ridicării penziunei la cel puțin 600 cor. pe an pentru fiecare învățător, — căci noi de aici am înaintat! — 6 Martie 1913.

Convocătorii adunării de atunci.

Leafa învățătorilor.

— La noi și în străinătate. —

Învățătorii erau într'o vreme oamenii cei mai rău plății și mai necosoliți. Un jurat al satului era domn pe lângă dascăl. — Abia astăzi ei au ajuns să fie bine plățiți. Și este bine așa. Oamenii, cărora li-se încredințează creșterea copiilor, formarea de suflete ale odraslelor tinere, oamenii aceștia să fie, — pe cât se poate, — slobozi de grijă, de năcazuri, ca să-și poată

da toată silința, să pună și inima lor în munca, în împlinirea chemării lor.

Arătăm celorlor nostri cum sunt plățiți învățătorii în cele mai multe state din Europa, începând cu țara noastră.

În Ungaria un învățător poate avea la an dela 1200 până la 3200 cor., la cari să adaugă 240—1000 cor. bani de locuință.

În România are învățătorul dela sate 1020 de lei, cel dela orașe mai mici 1920, iar cei dela orașe mari 2400 de lei. În 20 de ani la la plata aceasta să adaug 40 procente, așa încit cea mai mare leafă poate fi de 3360 de lei.

În Austria plata unui învățător este între 1100—3000 cor., plus 180—800 cor., bani de locuință. (În Viena e însă mai mare).

În Prusia (Țara nemțască) capătă un învățător dela 1400 până la 2900 de mărci (1 marcă face 1'20 cor.), plus 290—720 mărci, bani de locuință, (afară de cei neînșurați, cari primesc numai două din trei părți a banilor de cvartir).

În Saxonia are un dascăl dela 1500 până la 3000 de mărci.

În Franța plata învățătorilor este mai mică: între 1000 și 2000 de franci.

În Italia capătă un învățător 1300—2000 de lire (o liră, un franc și un leu au, fiecare, prețul de 90 fileri).

În Bulgaria plata la an a unui dascăl este de 1440—2400 franci.

E bine să se știe că la noi, în Prusia, în Saxonia și încă vr'o două țări, plata învățătoarelor este cu ceva mai puțină decit a bărbaților. Măsura aceasta nu este dreaptă, fiindcă tot aceeași muncă o fac și învățătoarele ca și învățătorii, — ba de multe ori acestea arată spor mai mare.

Numai cit legile despre lefurile dascălești le-au făcut — bărbații!

„Cosinzeana“, frumoasa revistă literară pentru familia, care apare săptăminal, — să capătă dela 1 April până la sfârșitul anului (9 luni) cu 9 cor., pe 6 luni cu 6 cor., pe 3 luni 3 cor. — Cereți numeri de probă dela administrația ei în Orăștie — Szászváros.

E singura revistă literară la noi ce jese în fiecare săptămână, cu conlucrarea celor mai de seamă scriitori și aducând frumoase și număroase ilustrațiuni, ca vederi din lumea românească și din lumea mare. Mai ales ilustrații de ale întâmplărilor mari ale zilelor noastre.

Un funcționar

de administrație, — să primește în administrația „Libertății“. Post stabil.

5000 de morți și 30'000 fără adăpost! O telegramă din orașul St. Louis vestește, că zilele astea a fost în statul Ohio din America, un astfel de orcan (vînt turbat) însoțit de polop de ape, la Springfield, că într'o singură zi a prăbușit edificiul și a răsturnat arbori și luat pe sus oameni și i-a aruncat în apele ce să răvârsase, încit cinci mii de oameni și-au perdit viața, iar 30'000 au rămas sub cerul liber, fără adăpost! În ora-

șul Dayton apa crescuse pe străzi de 4 metri. Mult au suferit și orașele Columbus, Acron și Indianapolis! În uliți întregi din ele s'au prăbușit casele și sute de oameni s'au înecat. În Youngstown orcanul turbat a rupt hoarnele dela fabrici, acelea au căzut peste fabrici și nu să poate încă ști cite vieți vor fi potopit. Fabricile stau în loc și numai în acest oraș sunt azi fără lucru 25.000 de oameni! În alte părți tot așa!

Marile manevre în 1913 vor avea loc în Bohemia, și vor fi conduse de Principele de Coroană Francisc Ferdinand. Vor lua parte 4 corpuri de armată.

Conferența ținută la 15 Febr. în sala „Transylvania“ cu vederi și descrieri din viața armatei și marinei austriace, — în scopul înfrumusețării orașului Orăștie, — a adus 440 cor. înrate, cheltuieli 137.20., a rămas dar în scopul amintit cor. 302,80 fil.

POSTA REDACȚIEI

Dlul *Amania Horvath Gorbo Salamon* Numeri singuratici din Foaia Interesantă din anii cari dorești nu mai sunt. Avem legați toți numerii ca volume. Altfel nu.

Dlul *Ioan Hancu*. Ești în ordine cu ce ai trimis acum până în 1 Iulie 1913.

Irimie Vasile în *Selice*. Olariu care să aibă vase cu flori după motive (muștre) naționale, nu avem. Noi am scris în foaie ca acei olari cari vor să lucreze vase cu astfel de flori, — să se înștiințeze la Atelierul de țesătorie din Orăștie, — ca să li se dea muștre frumoase.

Cînd să vor ivi atari olari, cari ar face averi mari prin asta, — nu știm azi.

VESTIRE

dela „Librăria Națională“ S. Bornemisa din Orăștie:

Podoaba unei case, așazicînd diploma de cultură a celui ce o locuște, este: biblioteca (scrinul cu cărți) ce să vede în casă!

Dar oamenii nostri din popor, și cînd vreau să-și cumpere o carte, ori un număr mai măricel de cărți, ca început de „bibliotecă“, — nu prea știu ce să-și cumpere și adesea iau ce le dă vînzătorul, iar vînzătorul de cărți nu la aceea să uită, că ce carte dă omului, ci că el la care are cîștig mai mult? Și dacă la o carte, altfel netrebnică, are cîștigul cel mai bun, — el pe aceea i-o îmbie omului.

Acestui obicei de osîndit al multor vînzători de cărți, vrea să-i pună capăt „Librăria Națională“ din Orăștie, ținînd și punînd în vînzare numai cărți aievea alese, bune, de care celitorul să aibă un folos sufleteș, fie că să alege cu învățători bune din celirelor lor, fie că are prin ele o petrecere sufletească plăcută!

Ba „Librăria Națională“ vine în ajutorul celor ce doresc a-și face un început de bibliotecă: întocmindu-le ea însași biblioteca!

Și, pentru ca și cel sărac să își poartă lua pe bani pușini, o bibliotecuță (un număr de cărți) potrivită puterilor sale, — „Librăria

Națională“ din Orăștie a ales biblioteci ieftine: de 12 cor., de 25 cor., de 50 cor., punînd în fiecare: și poezii și nuvele și cărți de știință și romane și de teatru, de toate ce să află și în bibliotecile celor mai cu prindere! Așa, ca și săracul, pentru bănușii sei mai pușini, să poată gusta din științele pe care le are bogatul în cărțile sale mai mari și mai scumpe!

Trimiteți cu încredere bani la adresa de mai jos, și veți primi a-litea cărți alese și plăcute, cite vi să cad de banii trimiși, după ce a tras plata poștei recomandată!

„Librăria Națională“

S. Bornemisa

Orăștie (Szászváros), Ungaria.

Unul sau doi candidați de avocat

cu pracsă deplină, — află aplicare îndată în cancelaria advocațională a subscrișului. Condițiune foarte favorabile!

Dr. Petru Groza,

advocat, Deva.

(953) 2—3

MED. UNIV.

Dr. Corneliu Dărămuș

specialist în boale de femei și specialist în morburi de dinți.

Alba-Iulia, piață

ordinea dela 8—10 pentru boala de femei, dela 2—5 pentru morburi dp dinți. (737) 17—20

La Héjasfalva,

lîngă Sighișoara, e de arîndat ori de vîndut

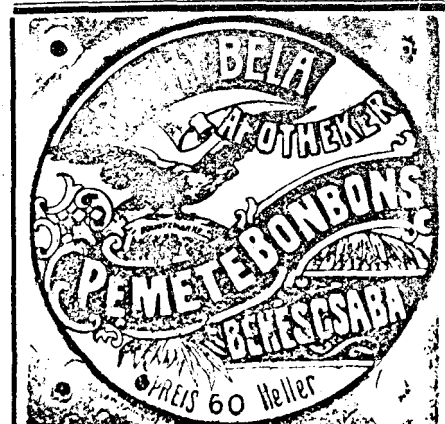
o moșie

de 112 jugăre catastrale, loc minunat, comasat, de 25 ani e folosit ca pășune de oi. Informații dă proprietarul:

Orbok Lajos

proprietar în Medias (Medgyes, járásbíroságnál).

1—1

Contra tusei, răgușelei și catarului, au cel mai bun efect **Bomboanele-Pemete** alui Réthy.

La cumpărare fiți atenși și cereți anume bomboane Réthy, căci să dau multe imitațiuni de nici un folos.

1 cutie (șatulă) e cu 60 fil.; cutie mare 1 cor.

Cumpără numai „Bombone-Pemete“ de alui Réthy.

I. — 13 (765)

Cărți vechi

tipărite ori scrise cu mâna, bisericești ori lumești, în orice limbă, apoi gazete, cruci, țesături, icoane, bani vechi, mărci postale și ori-ce lucruri vechi

cumpără

cu bani gata, ori schimbă cu altele noi, ori plătește abonamentul la gazete, ori dă în schimb ceasuri de buzunar numite „Doxa”, cari sunt cele mai bune:

Nicolae Danciu

(683) 5-5

Karánsebes.

Anunț de licitațiune.

Pe baza planului și preliminariului de spese, aprobate de Preaveneratul Conzistor arhidiecezan Nr 11835.911 Epitrop. prin aceasta se publică licitațiune minuendă pertru a să da în întreprindere edificarea bisericeii gr or. rom. din Kelnek (Câlnic), protopopiatul Sebeșului, Comitatul Szeben (Sibiu).

Licitațiunea să va ținea în 17/30 Martie 1913 în edificiul școlii din Câlnic la 10 ore a. m.

Prețul strigării este de 41.000 coroane (patru zeci și una de mii de coroane) după care sumă licitanții au a depune un vadiu de 10% în bani gata ori în hirtii de valoare.

Intreg materialul este dator a-l da interpretorul.

Oferte închise, provăzute cu vadiul corespunzător și cu declarația, că oferentul cunoaște condițiunile și să sucune lor, sunt a să depune până la începerea licitațiunii la mâna prezidentului comitetului parohial.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da în întreprindere edificarea bisericeii aceleia dintre minus oferenti, în care va avea ma multă încredere.

Planul, preliminariul și condițiunile de licitare, să pot vedea la oficiul parohial din loc, de unde cei interesați pot afla ori-ce informațiuni.

Licitații n'au drept a pretinde daiurne și spese de călătorie, nimic peste suma ce să va acorda.

Câlnic, din ședința comitetului parohial ținută la 16 Februarie 1913 (3 Martie)

I Dușe m. p. G. Botoroașă m. p.
reol-prezident notar

Epitropia parohială

G. Bona m. p. I Ghișoiu 178 m. p.
epitrop I epitrop II.

Vidi: Sergiu Medean, m. p.
protopresbiter,

Pentru conformitatea cu originalul

Oficiul parohial

Ioan Dușe
preot

(945) 3-3

800 stejari

să află de vindut la subscrisul. Mai departe: *stâlpi de pălang* rotunzi sau ciopliți în 4 fețe.

Doritorii să se adreseze la:

Petru Nemeșiu
Cstesóholdv. ág
u. p. Mikeszásza.
(Alsó Feh. m.).

(954) 2-2

O moară de vinzare.

Într'o comună din com. Hunedoarei, 9 km. dep. rtare de linia ferată, în apropierea drumului de țară, e de vinzare o moară mică de apă, o casă cu 2 odăi, cullină, șură, magazin de bucate, mașină de îmblățit grâu, vinársărie, grădină de 5 jugere cu zeci de pomi de tot felul și 25 jugere de pădure.

Loc tare potrivit pentru boltă! Negoful cu bucate e aci foarte căutat!

Doritorii să caute numai decit legături cu vinzătorul, căci numita proprietate să vinde acum cu aproape jumătate de preț cit face în realitate! Cel-ce va cumpăra va avea un câștig mare! — Adresa o dă Administrația foii.

(695) 2-2

Moară.

În comuna Brazova (p. u. Várhely, comit. Hunedoarei), cu un teritor de 2 jughere se află de vindut o moară nouă.

Deslușiri mai apropiate să pot primi dela proprietarul Ion Hibais în Grădiște (Várhely)

(43) 3-3

M O Ș I E

de 130 jug. cadastrale să dă în arindă sau să vinde.

A să adresa la adm. „Libertatea”.

(920) 3-3

14.000 vițe altoite

La Administrația Centrală Capitulară din Blaj (Balázsfalva), să află de vinzare 14.000 bucați de viță altoită, clasa II, cu 6 cor suta debucăți.

(944) 3-3

30 mii

pari, de 4 și 5 metri, să află la subscrisul de vinzare!

La oameni cunoscuți să dau și a conto pe Novembre.

I. Oprean, preot emerit.

(919) 5 5 Koneza (Alsófchér m.)

Secretul meu.

Sistemul meu, de a cumpăra cu bani gata toamna, marfă de mâna întie, — îmi face cu putință a pune în vinzare

Vinuri bune,

curate, exclusiv din Ardeal, — pe lângă prețurile cele mai ieftine!

Fă o probă cînd ai la casă un botez, o cununie sau altă sărbătoare familiară.

Prețurile: dela 70 fileri în sus. Felurite soiuri curate.

(371) 39-50 **HANS STEPHANI**
hotelier, Orăștie (Szászváros).

Fărină, — Tărițe.

Fărină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună și aluături (prăjituri), — precum și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,

Abrahám Manó

(572) 38- Orăștie (Szászváros).

Rachiu de prune

curat să află de vindut la subsemnatul în prețurile următoare:

1 hecto	21 grade	57 cor.
"	22	" 60 "
"	23	" 63 "
"	24	" 66 "
"	25	" 68 "
"	50	" (rachiu întors) 240 cor.

La cantități mai mici de 700 l, rog să trimiteți vas de acasă — cit să poate. (957) 1-10

Aron Ungur propr.

Tirnavă, p. Branyicska, gara Marosillye.

Cele mai devirșite să **Legături de vătămătură**

cunt cele ces. și reg. privilegiate cu polette pneumatice de gumi.

Legători de pîtece pentru bărbați și femei contra ori căror morburi din jos a pîtecelui, și contra foalelui atrnător.

Gummi clorap pentru vine timlate.

Picioare și mâni măiestrite pe sama putai (tblași).

Mașini ortopedice pentru umblat și apriginat

Corsete artificiale și spiginitoare.

Ținatoare oblu pentru copii și fete crescuți stîmb precum și ori-ce articli de lipă la

Îngrijirea de bolnavi, pregătește după cele mai moderne sisteme cu prețuri favorabile de fabrică.

Cel mai nou catalog ilustrat cu 3000 chipuri, și instrucție de întrebuințare, trimite gratis și franco:

Fabrica ces. și reg. privilegiată de bandage (legători) și de articli higienici de gummi: (773) 9-

I. Keleti, Budapeșt, IV. Prov. Koronahegy u. 17

Serviciu acurat!

!!! MAGAZIN DE MOBILE ÎN ORĂȘTIE !!!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că am arangeat în Orăștie, Drumul țării, Nr. 3., în casle proprii un

magazin de mobile

mobile singurate, dela cele mai simple până la cele mai luxoase.

Prinzitoare și dormitoare dela 300 cor. în sus

Rog spriginul și cercetarea binevoitoare a onoratului public. Cu stîna

BRUTUS BRASSAI

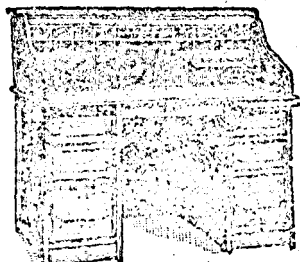
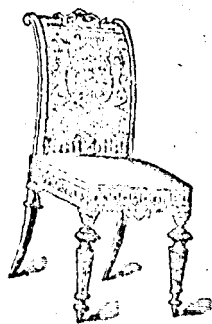
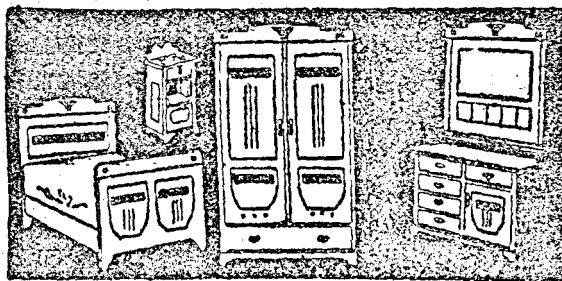
întrepr. de înmormîntare și magazin de mobile.

Tot aiel să primese și INVĂȚĂCEI din jurul Orăștiei.

corăspunzător recerintelor timpului de azi!

Țin în depozit în alegeie bogată arangeamente de prinzitoare, dormitoare, saloane, odăi de domni și cancelării, — precum și ori-și-ce

(741) 8-

Prețuri ieftine!

Arangeat de nou!

Magazin curame ziditi!

OLIVIU PASCU,

= inginer diplomat =
ORĂȘTIE — SZÁSZVÁROS
Strada Beriiului Nr. 8.

Întreprinde ori-ce lucrări tehnice și anume:
măsurări de pământ, de păduri, parcelări,
corecții de hotar, brazde, cit și desenări
de mape și schițe.

Pregătește planuri și prelliminare privitoare la
ori-ce-fel de clădiri și alte lucrări; edifică
vile, case de locuit, clădiri economice,
plafone, și poduri de betonarmat, șosele,
trenuri normale, trenuri economice și in-
dustriale, canale, apeducte, jilipe, etc.

Interes: îl sunt rugați a să adresa cu incre-
dere firmel, care cu plăcere le va sta la
dispoziție!

2-10
(939)

Moșie.

O moșie de 230 jugăre ca-
tastrale, din cari 6 jugăre intra-
vilan cu casă bună de locuit,
cu casă pentru servitor, și
edificiile economice de lipsă iar
224 jugăre într-o tablă tot ară-
tor, finat, sămănătură de trifoi
și de grâu. Locul e foarte bun
și roditor. Apoi un jugăr de viie
roditoare.

E de vânzare!

Inform. mai deaproape dă

Cassin Deleu,

2-2 Somlyoszécs, posta Szilágy
perecsen (Szilágy m).

**Grădină, pământ și vie
de vânzare.**

— INȘTIINȚARE —

Subscrisul aduc la cunoș-
tință, că vind din-mână liberă:

1. **O grădină mare de
pomi** (circa 5 jugăre) lângă
riu, situată în straga Cioroga-
rilor, (Schustergasse) din Orăș-
tie, plantată cu pomi nobili
(circa 1000 pomi).

Pe acelaș loc să află o casă
cu două odăi, culină, cămară
și pivniță, — sură și șopron.

2. În apropierea imediată
de gara din loc (lângă birtul
Haltrich), vind circa 1 jugăr
de loc sămănat cu lăternă și
magazinul de petrol.

3. O vie situată sub Holomb.

4. Pe hotarul Comunei Căș-
tău (lângă drumul țării) vind
circa 7 jugăre pământ, pe care
să află o țiglarie bine arangiată.

Firma C. Dahinten, Urmașul.
(950) 2-2 Orăștie — Szászváros.

**VINURI
vechi și noi — de vindut!**

Adresați-Vă cu toată incre-
derea la proprietarul de vii din
Șiria (Világos), PETRU BENEÁ,
căci Vă trimite numai **vinuri
bune, curate** și pe lângă pre-
țurile cele mai moderate!

Vinuri vechi: Vin alb 82 fil.,
Rizling 86 fil.,

Roșu 1 cor. Siller 84 fil.

Carbenet 1 cor. 10 fil.

Vinuri noi: Alb 64 fil., Siller
66 fil., Rizling 68 fil.

Rachle de treve-e (comină) K. 1.60.

Rachle de comină, specialit. K. 2.20.

Prețurile sunt semnate după li-
tru, în fileri. Vinurile și rachia
să expedieze sub îngrijirea pro-
pria, dela 50 litri în sus, cu
rambursă. Vase împrumutez
pe timp de 2 luni. Pentru cali-
tatea vinului garantez:

PETRU BENEÁ,
(947) proprietar de vii. 2-20
Világos, (Arad. m.)

Să nu tocniți! că găsiți la subscrisul

Ferești-Uși
și
Mobile!

gata, în măsurile obicinuite la case
românești, lucrate din material bun
și uscat! Prețurile cele mai eștine!
Pentru lucru bun garantez!

Rugind pentru binevoitorul sprigin,

Cu toată stima:

Dumitru Martin
măstru măsar în Orăștie.

(922) 2-
Strada Cetății Nr. 15 (Casa proprie)
Lângă casa orașului.

Moșie de vânzare.

În comuna Budatelke, în
cercul Nagysármás (comita-
Kolozs) e o moșie comasată
de 215 jughere,

într-o tablă și o casă d' locuit
cu o odaie și tindă, grad pen-
tru 16 vite, un ocol pentru oi
și o fântină bogată în apă, în
imediata apropiere a comunei.
E de esarendat pe mai
mulți ani, dela 1 Novembrie
a. c. eventual dela 1 Aprilie
1914 începînd, în rîndul întîiu
ca pășune.

Comuna Budatelke e pe li-
nia trenului Marosludas Beszter-
cze, are în apropiere 2 gare și
oficiu de postă. Informațiuni să
pot cere dela dl notar cer-
cuat Veres Gyárfás din
Budatelke, eventual dela pro-
prietar, care din 15 Martie până
în 1 Aprilie a. c. va fi în co-
mună și deci s'ar putea vorbi
cu dînsul în persoană.

Millioane

de înși folosesc contra

TUSEL,

răgușelei, catharului, îmbălării,
tusel măgărești și cu zgîrciuri:

KAISER-
Caramelle-
pectorale,

cu marca „S brazi“.

6100 de atestate autenticate
prin notar public, ve-
nite dela medici și pri-
vați, apeveresc succesul sigur.
Sunt bomboane extrem de
priincioase și cu bun gust.
Să capătă în pachet de 20 fil.
de 40 fil. și doza de 60 fileri
la farmaciile

CORN. DEMETER în Orăștie
JOS. GRAFFIUS „ „

(732) 17-20

Sfat și ajutor!

Celor ce sufar de ardere de
stomac, pedeci de mistuire, in-
fundare, și de boalele legate de
acestea, le aduc lecuri

**PICĂTURILE de stomac
a lui BRÁDY**
nainte

Picăturile „Mariazell“.

Să află în apotecă. O sticlă
1.60, cor., încă 90 fil., 6
sticle cor. 5.80; 3 sticle mari
cor. 5.30. Bani trimiși înainte
ori cu ramburs.

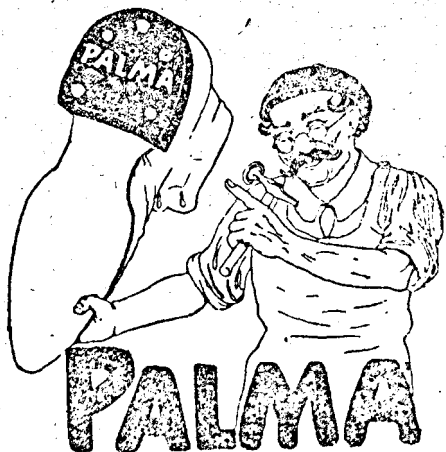
Apoteca C. Brády
la „Regele Ungar“.

Wien

I. Fleischmarkt 2., Depot. 5.

Fii atenți la marca de scu-
tire care reprezintă pe Sfta Ma-
ria dela Mariazell, pe pachetarea
roșie și subscrierea ca pe chipul
de alături. Imitațiile să se res-
pingă. (503) 20-25.

Cele mai bune călcăie de
gumii sunt călcăiele:

Onorate Domnule!

Cunoscînd multele lipsuri ale publicului românesc din pro-
vincie, am deschis în Budapesta

**Birou de informații și
Agentură românească.**

Dau ori-ce informații în ori-ce cauză ce să ține de Buda-
pesta. Exoperez rezolvarea grabnică a diferitelor rugări făcute
cătră ori care ministru, Curie ori al oficiu. În cauze de licențe,
de căsătorie și alte drepturi exoperez rezolvarea în cel mai
scurt timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe credit în rate de 5-6 ani cu
prețuri ieștine, ori-care sistem de motoare cu benzină ori cu
oleiu brut ori cu gaz. Totfelul de mașini de treerat, totfelul de
mori cu petri fine și cu motcare trainice. Totfelul de antomo-
bile, pumpe și ferestrele, precum și alte recvisite economice. —
Toate aceste vor fi garantate pe mai multă vreme și vor fi cum-
părate dela cele mai vestite fabrici, deci din mână primă, — și
nu dela agenturi jidovești. Zilnic primesc plingeri dela țărani
români cari cumpărînd mașini dela agenți au fost înșelați, căci
neștiind țărani români unguște, au isclit contracte a căror
conținut nu l'au cunoscut. Planul meu este ca să-i scutesc pe
ai noștri de șarlataniile jidovilor și să-i scap de procese. Îl sfă-
tuiesc pe fleștecare Român doritori să-și cumpere ceva, să-mi
scrie ca să merg eu la dînsul, ori să vindă dînsul la mine să ne
înțelegem, iară de agenți jidovi să se teamă ca de foc și să-i
scoată afară din casele sale.

Exoperez dela băncile mari din Budapesta împrumuturi pe
amortizare de 20-25 ani, cu procente mici, și mijlocesc vînzări
și cumpărări de moșii și păduri mari,

Cumpăr grâu, cucuruz, ovăs, bol, oi și porci. Totfelul de
poame și legume și altele.

Caut agenți români pentru părțile locuite de români.

Pentru serviciul meu îmi plătiți o taxă după involață.

Cu stima

L. OLARIU, Budapest.

(în BUDA, lângă podul »Margithid«).